

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miejscowa:
bez odnośnienia:
Na rok 9 rsr.
„ 6 miesięcy 4 50 k.
„ 3 miesiące 2 25 k.
„ 1 miesiąc 75 k.
Za odnośnienie dopłaca się 5 kop. miesięcznie.

Prenumerata zamiejscowa
z odsyłką pocztą:
Na rok 12 rsr.
„ 6 miesięcy 6 „
„ 3 miesiące 3 „
„ 1 miesiąc 1 „

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekte w domu Olchinowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Solowiewa.

ROK JEDENASTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miej-sca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d. — Oddzielne numera sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz prawosławny.

We środę, 24 kwietnia (6 maja), — św. Sawy strat. mucz.
We czwartek, 25 kwietnia (7 maja), — św. Marka ap. i ew.
W piątek, 26 kwietnia (8 maja), — św. Wasilija mucz.
Słońce wsch. o godz. 4 min. 25, zach. o godz. 7 min. 29.

Spozrozenia meteorologiczne dostarczane przez obserwatorium warszawskie. Dnia 23 kwietnia (4 Maja) 1874 roku.

Cisnienie powietrza sprowadzone do 0°	Temper. pow. podług Celsjusza	Wilgotność	Kierunek wiatru.
744.8	+ 2.7	78	spokojnie
743.7	+ 11.6	40	południowy.
743.4	+ 6.7	77	poł-wschodni.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We środę, 24 kwietnia (6 maja), — św. Jana A. w Ol.
We czwartek, 25 kwietnia (7 maja), — św. Domicelli panny.
W piątek, 26 kwietnia (8 maja), — św. Stanisława.
Wysokość wody na Wiśle stóp 3 cali 7.

Jego Cesarska Wysokość Wielki Książę Konstanty Mikołajewicz raczył udać się do St. Petersburga za granicę 19 kwietnia, o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Rada Państwa, w połączonych Departamentach Praw i Ekonomii Państwa i na Ogólnem Zebraniu, roztrząsnąwszy przedstawienie Ministra Finansów o oddaniu do Izbu Skarbowych do Zarządów Akcyjnych Spraw o naruszeniu postanowień o keyzie od tytoniu i mączki cukrowej, i zgadzając się w gruncie z wnioskiem Ministra uchwała: 1) Roztrząsanie pozostawionych bezpośredniej jurysdykcji zarządu skarbowego spraw w przedmiocie naruszenia postanowień w akcyzie od tytoniu i mączki cukrowej wyrobu krajowego, na zasadzie obowiązujących obecnie w tym przedmiocie przepisów, poruczyć, zamiast Izbu Skarbowym, zarządzającym dochodami akcyjnymi. 2) Pozostawić Izbu Skarbowym obowiązek roztrząśnienia spraw w przedmiocie naruszenia postanowień o akcyzie od tytoniu i mączki cukrowej, które obowiązywały do czasu wprowadzenia w 1872 r. w tym przedmiocie nowych przepisów, oraz ukończenie spraw w przedmiocie naruszenia nowych przepisów, co do których już zapadły w Izbach decyzje; sprawy zaś tego rodzaju, co do których niezapadły decyzje Izby Skarbowych przed ogłoszeniem obecnego prawa, oddać, właściwie, do roztrząśnienia i dalszego prowadzenia Gubernialnym Zarządów Akcyjnym.

legjalnych: naczelny audytor Sztabu wojsk miejscowych Warszawskiego okręgu wojskowego *Kabini* — od 18 lutego 1874 roku; audytor Brzesko-Litewskiego Zarządu Komendantury *Pietrowski* — od 17 listopada 1873 roku; z sekretarza gubernialnego na sekretarza kolegjalnego, audytor 14 Olenieckiego pułku piechoty *Skrępinkin* — od 28 czerwca 1873 roku.

Przez Najwyższy rozkaz w wydziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, 19 kwietnia r. b., mianowany został, naczelnik pow. Warszawskiego, rada dworu *Jewlew* — członkiem Rady Głównej Zarządu Wschodniej Syberji, z ramienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych; oznajmione zostało Najwyższe Jego Cesarskiej Mości zadowolenie, gubernatorowi suwalkickiemu, szambelanowi, rzeczywistemu radcy stanu *Golowinowi* — za pożyteczną działalność w przedmiocie prboru podatków i innych dochodów starych w 1873 roku.

Przez Najwyższy rozkaz w wydziale Straży Granicznej, 12 kwietnia r. b., a wansowany został, dowódca kompanji rybaków *Zawichostkiej*, major *Strohlman* — na podpułkownika, z uwolnieniem ze służby, z mundurem i emeryturą według przepisów.

Departament Telegrafów. 1. Pomiędzy wyspą Kandyą a Aleksandrią (w Egipcie) położoną została lina podwodna, po której otwarte zostało przesyłanie korespondencji telegraficznej. 2. Opłata za depesze z 20 wyrazów, adresowana z Rosji Europejskiej do Aleksandrii tą drogą, wynosi 9 rub. 75 kop. (139 franków).

W N 81. *Gonca Urzędowego* było oznajmione o przerwaniu komunikacji telegraficznej na linii podwodnej pomiędzy Kochinchiną a Hong-Kongem, w skutku uszkodzenia liny. Obecnie otrzymano wiadomość, że uszkodzenie liny zostało usunięte i komunikacja telegraficzna jest przywrócona.

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

Stan sanitarny gubernji kieleckiej w ubiegłym 1873 roku był bardzo niepomyślny z powodu panujących chorób epidemicznych, na rozwinięcie się których zmieniła pogoda wiele wpłynęła. Zima była w ogólności nadzwyczaj ciepła i tylko w pierwszych dniach lutego mrozy dochodziły do 15° R., wiosna gorąca, tak iż 30 marca (11 kwietnia) było 21° ciepła, następnie w maju panowały zachodnie wiatry, chłodne i dżdżyste dni, które przeciwnie się do połowy czerwca, odąd nastąpiły upały przy zupełnym braku deszczu. Jesień ciepła, w końcu dżdżysta. Takie zbroczenia przyrody miały zgubny wpływ na zdrowie mieszkańców. Stan pogody również wpłynął na urodzaj zboża.

Pszenica i żyto wzrosły w słomę, dając bardzo mało ziarna w omłocie, kartofle stanowiące główne pożywienie ludności wiejskiej, wydały plan niezbyt obfity, miejscami pogniły, jeszcze w czasie trwania jesiennych deszczów, chociaż pogoda i susza w lecie sprzyjała zbiorowi zboża i roślin pastewnych. Rozległe łąki nad Wisłą i Nidą wiele ucierniały od rozlewu. Urodzaj owoców i jarzyn był mniej jak średni.

W 1873 roku panowały następujące choroby epidemiczne: Szkarlatyna we wszystkich powiatach gubernji kieleckiej, na którą z liczby 871 chorych, zmarło 173. Odra w 6 powiatach, oprócz andrzejewskiego, na którą umarło 48 dzieci z liczby 639 chorujących. Kolka w 4 powiatach, z wyjątkiem andrzejewskiego i stopnickiego, z 438 zapadłych dzieci, umarło 18.

Naturalna ospa pojawiła się w jesieni 1872 roku w trzech powiatach gubernji kieleckiej, dopiero jednak w lipcu i sierpniu 1873 roku objawiła się epidemicznie, a nawet trafiły się wypadki czarnej ospy (variola nigra), mającej zawsze charakter śmiertelny. Przedsiębrane były przez władze policyjno-lekarskie wszelkie radykalne środki do uśmierzenia epidemji, polecono policyjnym władzom nieustannie czujność w przestrzeganiu dezynfekcji mieszkań, za pomocą oblewania podłóg i dolów kloacznych kwasem karbolowym. Choroba panowała w 82 miejscach; z liczby 4,717 zapadłych na ospę, zmarło 1,634.

W liczbie chorób epidemicznych, grasujących w 1873 roku, pierwsze miejsce zajmowała azjatycka cholera (cholera morbus). Cholera pojawiła się w pogranicznej gubernji Galicji — następnie rozszerzyła się w całej gubernji, obejmując 7 miast 114 gmin wiejskich. Epidemja najczęściej grasowała pomiędzy włościanami i biednymi rzemieślnikami, niezracającymi uwagi na higieniczne warunki życia i pokarmy. Przechód choroby różnie się objawiał, raz w przeciągu 12 albo 24 godzin cholera kończyła się śmiercią, drugi raz przechodziła w tyfoidalną gorączkę, albo też po długotrwałych wymiotach, cholera kończyła się wyzdrowieniem. Zauważono że długotrwałe deszcze, silne burze z grzmotami, zbawienie działały na zmniejszenie się epidemji. Pomoc lekarską nieśli wszyscy doktorzy, kiedy zaś liczba ich okazała się niedostateczną, dla wzmocnienia liczebnego składu doktorów, i dla przedsięwzięcia ratunku, okazała się potrzeba wprowadzenia z Warszawy 6 studentów Uniwersytetu Warszawskiego, kończących kursa na fakultecie medycy, którzy byli rozesłani po powiatach.

Z liczby 12,395 ludzi zapadłych na cholera, zmarło w 7 powiatach gubernji 5,979 osób. W gubernji kieleckiej egzystują następujące zakłady lecznicze: 4 stałe szpitale: w Kielcach S. Aleksandra, w Miechowie S. Anny, w Olkuszu S. Błażeja i w Stopnicy S. Karola. Lazaret wojskowy w Kielcach na 200 łóżek, lazarety przy więzieniach w Kielcach i Chęcinach, sezonowe szpitale w Busku i Solcu, nakoniec szpital prywatny w Kurozwękach. Oprócz powyższych wymienionych zakładów leczniczych, egzystują w powiecie stopnickim dwa słono-siarczane źródła, w osadzie Busku i we wsi Solcu. Wody mineralne powyższych źródeł w ostatnich latach poddane były chemicznej analizie, starannie dokonanej przez dra Heinricha i p. Wawnikiewicza.

W sprawozdawczym roku 1873, korzystało z wód buskich 706 osób, a mianowicie 303 mężczyzn, 232 kobiety i 171 dzieci, z tej liczby leczono się w miejscowym szpitalu 145 osób. Wziętość wód buskich z każdym rokiem coraz więcej sprowadza, nawet z oddalonych gubernji Cesarstwa, kurujących się; w roku zeszłym przybyło do Buska: z gubernji st.-petersburgskiej 3 osoby, grodzieńskiej 4, mińskiej 5, kijowskiej 3, witebskiej 4, kazańskiej 4, kostromskiej 4, astrahańskiej 4, permskiej 4, wołyńskiej 9, z Austrji 9, z Prus 3 osoby. Buski zakład wód mineralnych składa się z murywanego piętrowego gmachu z dwoma skrzydłami, gdzie mieszczą się lazienki i sala zabaw i dwóch pawilonów; w tych ostatnich rozlokowane są mieszkania dla gości, restauracja. Zabudowania zakładowe otacza okazały park angielski. Soleckie słono-siarczane wody wydobywają się z

dwóch studni: z jednej woda używana bywa do picia i na kąpiel, z drugiej wybierają szlam na kąpiel błotną. Woda do picia dobywa się za pomocą maszyny ze studni głębokiej na 3,10 stóp; woda solecka trzyma temperaturę +9,92° R. Zakład składa się z domu kąpielowego i kilkunastu drewnianych domków, mieszczących po kilka oddzielnych pokoi dla przybywających gości kąpielowych. Oprócz tego znajduje się sala dla przechadzki i park. W ubiegłym roku przybyło do wód soleckich 97 rodzin, składających się z 165 osób (56 mężczyzn, 79 kobiet). W tej liczbie z Austrji i Prus 39 osób, a 126 z mieszkańców kraju tutejszego. Cały zakład solecki znajduje się w smutnym położeniu, dom kąpielowy stary i zrujnowany potrzebuje nieodzownej reperacji. Właściciel zakładu obecnie stara się o pożyczkę 15,000 rs. u Rządu dla poczynienia niezbędnych reform w zakładzie.

Aptek prywatnych w gubernji kieleckiej jest 21, oprócz tego na czas sezonu kąpielowego w Solcu otwiera się apteka filjalna przez właściciela apteki w osadzie Stopniów. Prywatne apteki egzystują w następujących miejscowościach: 2 w m. Kielcach, po 1 w Chęcinach, Andrzejowie, Pińczowie, Działoszycah, Miechowie, Chmielniku, Stopnicy, Wodzisławiu, Skalbierzu, Koszycach, Włoszczowie, Szezekocinach, Pilicy, Wolbromiu, Proszowicach, Słomnikach, Korczyniu, Busku i Solcu. Średnia cyfra recept w mieście gubernjalnem Kielcach 8,000, w innych miejscowościach od 1,000 do 4,000 recept rocznie.

Skład służby zdrowia w gubernji kieleckiej w 1873 roku wynosił 47 etatowych urzędników. Z tej liczby: w wydziale lekarskim przy rządzie gubernjalnym kieleckim 6 urzędników, w powiatach: kieleckim 9, stopnickim 6, miechowskim 12, olkuskim 6, andrzejewskim 2, włoszczowskim 2, pińczowskim 4. Dochodzeń sądowo-lekarskich na ciałach zmarłych dokonano 122, a chemicznych rozbiorów różnych przedmiotów, w skutek żądań sądów dokonano 659. Z pojawieniem się sporadycznej ospy, szczepienie rozpoczęło się w początku maja ukończone w lipcu 1873 roku. — Ogółem zaszczepono ospę ochronną 14,907 dzieciom płci męskiej i 14,151 płci żeńskiej, czyli razem 29,058 dzieciom.

Próba piług i narzędzi rolniczych odbędzie się pod Lublinem dnia 30 kwietnia (12 Maja) r. b., podczas zjazdu obywateli wiejskich na wybory do Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego.

Ceny targowe i zboża innych artykułów żywności w mieście Petrokowie od 6 (18) do 13 (25) kwietnia 1874 roku. Za czwartek: pszenicy 14 rub. 80 kop., owsa 8 rub. 90 kop., jęczmienia 7 rub. 80 kop., żyta 5 rub. 20 kop., gryki 6 rub. 50 kop., grochu 9 rub. 90 kop., kartofli 3 rub. 30 kop., kaszy jęczmiennej 10 rub. 45 kop., gryczanej grubej 16 rub. 64 kop., mąki pszennej I-go gatunku 18 rub. 40 kop., II-go gatunku 16 rub. 22 kop., żytniej I-go gatunku 10 rub. 47 kop., II-go gatunku 8 rub. 40 kop.; za funt: chleba pyłowego 3³/₄ kop., razowego 2¹/₂ kop., mięsa wołowego 10 kop., cielęciny 10 kop., wieprzowiny 12 kop., baraniny 10 kop.; za pud: siana 30 kop., słomy 20 kop. (*Dziennik Gub. Petrokowski*).

Dnia 24 marca (5 kwietnia) w mieście Lublinie spaliły się dwa domy i wozownia, ubezpieczone na 1,340 rub., oraz materiał przysposobiony do budowy domu drewnianego, oceniony na 300 rub.; przy tem poniesiono szkód w spalonych nieubezpieczonych ruchomościach na 4,060 rub. Z pogorzalców, 30 rodzin starozakonnych, stanowiących 129 głów, straciło całe swe mienie, które stało się ofiarą płomieni. (*Dzien. Gub. Lubelski*).

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

Jenerał-Feldmarszałek książę Barjatynski, raczył przyjechać ze Skierniewic. Do kasy ruskiego Towarzystwa dobroczynności w Królestwie Polskiem wpłynęło od 1 (13) marca do

1 (13) kwietnia 1874 r., zarówno ze składek od członków za rok ubiegły i bieżący, jak i z rozmaitych innych źródeł, w tej liczbie z kancelarii Jenerał-Gubernatora Warszawskiego, ofiarowane przez J.W. Jenerał-Adjutanta P. E. Kotzebue na rzecz tego Towarzystwa, z powodu świąt wielkanocnych, 200 rs. jako zapomoga jednorazowa,—razem 1,252 rs. 95 1/2 kop. Ogółem zaś od 1 (13) stycznia do 1 (13) kwietnia 1874 wpłynęło 3,244 rs. 23 1/2 kop.

* W zeszły piątek, 19 kwietnia (1 maja), o godz. 5 po południu pod przewodnictwem Jana-Tadeusza księcia Lubomirskiego, prezesa Warsz. Tow. Dobr., odbyło się zgromadzenie centralne tej instytucji. Za-gaił posiedzenie prezes oznajmieniem o zasłęg śmierci członków T-stwa (Kawerego Pułowskiego, Szymona Kasjanowicza, Józefa Ungra i Ludwika Jabłońskiego i wniósł, aby w ocenieniu zasług położonych na polu filantropijnem przez b. prezesa T-stwa Pułowskiego, zamieścić w kaplicy instytucyjowej marmurową tablicę z odpowiednim napisem,—na eo się zgromadzenie zgodziło. Z kolei sekretarz Tow. p. Kajetan Dąbrowski odczytał protokół poprzedniej sesji. Następnie naczelnik sekcji rachunkowej rada stanu Erazm Nowicki, przedstawił stan kasy i sprawozdanie z działań T-stwa za rok 1873, z którego podajemy niektóre ważniejsze szczegóły: W zakładach starców i kalek pozostało na r. bież. mężczyzn 84, kobiet 187, razem 271, przebyli w ciągu r. z. dni instytucyjowych 95,198; koszt utrzymania jednej osoby wynosił w przecięciu dziennie kop. 13,824, sama żywność na osobę kosztowała dziennie kop. 9,504. Wydatki na utrzymanie roczne wyniosły rs. 13,160 kop. 15. W leczeniu na rok 1874 pozostało mężczyzn 32, kobiet 69, razem 101, śmiertelność wynosiła na sto 1326 1/2. Zabliży siero i ochron. Chłopców pozostało na r. b. 137; sieroty te przebyli dni instytucyjowych 47,859; na r. b. pozostało w terminie chłopców 78; utrzymanie chłopców kosztowało razem rs. 9,610 kop. 44 1/2; utrzymanie jednego chłopca kosztowało dziennie w przecięciu k. 2,008. Sierot dziewcząt pozostało na r. b. 80; przebyli w zakładzie średnio dni 81 1/2 pod kontrolą Tow. zostawało wychowania 15; wydatki utrzymania wynosiły rs. 4,733 kop. 85 1/2; jednej dziewczyny dziennie w przecięciu kop. 16,009. W przytulku tymczasowym dla ubogich dziewcząt przy ulicy Czerniakowskiej pozostało na r. b. dziewcząt 43; przebyli w zakładzie w ogóle dni 15,330. Wydatki utrzymania przytulku wynoszą rs. 2,542 kop. 83 1/2, średnio utrzymanie jednej dziewczyny dziennie kosztowało k. 16,586. W ogóle w r. z. Tow. utrzymywało dziennie dzieci plei obojej 254, których utrzymanie kosztowało rs. 16,971 kop. 18 1/2, czyli dziennie jednej sieroty k. 18,293.—Sale ochron. Liczba dni spędzonych w 292 dniach powszednich r. z. przez dzieci przybyłe do ochron, wynosiła 480,331, w przecięciu zatem uczęszczało dzieci 1,644 (w r. 1872 dzieci 1549), t. j. chłopców 768, dziewcząt 876, a w tej liczbie starożakonych 301. Razem we wszystkich 18 ochronach uczęszczało średnio dzieci 1644. Koszta utrzymania ochron w r. z. wynosiły rs. 8,434 k. 17; oprócz udzielonych pomocy z kasy Tow., ochrony poczyniły nadto wydatki z funduszów dostarczonych przez rady opiekunice tychże ochron na rs. 7,397 k. 02; w ogóle wydatki wynosiły rs. 15,831 k. 10, koszt zatem dzienny utrzymania dziecka w ochronie wynosił k. 3,295. Nadmieniliśmy o pomocy pieniężnej jaką składają rady ochronom. Ofiary te dają możność należytego prowadzenia tych zakładów, zapobiegających moralnemu zaniedbaniu dźiatwy. Wydatki wspólne dwóch poprzednich wydziałów w ogóle wynosiły rs. 12,078 kop. 89.

Wsparcie udzielono w gotowiznie za rs. 2,296; w drzewie za rs. 1,373 kop. 05 1/2; w lekarstwach za rs. 148 kop. 1/2; w obiadach gościnnych (porej 35,405) za rs. 3004 kop. 80. Jeden obiad kosztował kop. 8,481. Zapy rumfordzkiej wydano porej 40,984, koszt czego wynosił rs. 1,982 kop. 17, zatem jeden porcja kosztowała kop. 4,336. Stypendiów za rs. 1,020. W ogóle wydatkowano na rozmaite wsparcia rs. 9,824 kop. 3. Kasy oszczędności groszowe: W 14 tych kassach było z końcem r. z. uczestników 5,412, z kapitałem rs. 1,758 kop. 37. Czyniele bezpłatne, których było 14, posiadali dzieł 9,361 w 13,595 tomach—czytających było w roku 1,382. Kasa przychodowa za rewersami wypożyczyła rs. 45,298 kop. 75, przeszło 450 procederzystom. Kassa pożyczkowa św. Marcyna z końcem r. z. miała na pożyczkach 334 rs. Przytulisko na r. b. posiada w kasie rs. 1,233 kop. 5 1/2. Przytulisko dla biednych wychodzących ze szpitalów: Z 482 osób znajdujących się w Przytulisku, przebyło w tymże dni instytucyjowych 4,122.

Rzeczono sprawozdanie zgromadzenie postanowiło wydrukować; dalej odczytano i przyjęto projekt Ustawy dla Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności Z kolci p. o. Prezesa Administracji Ogólnej, Rada Stanu Antoni Leskiewicz przedstawił wnioski i te zatwierdzono. Co do udzielenia nominacji na zarządzającego kassą groszową przy ochronie 17 dla p. Ludwika Grzmielewskiego,—o zaproszenie na członka Towarzystwa bez balotowania barona Finot konsula jenerałnego francuzkiego w Warszawie,—o udzielenie nominacji na członków Towarzystwa po dopełnieniu ballotowaniu 10-ciu kandydatom, w skutek którego przyjęci zostali do grona: pp. Filipkowski Stanisław, Przyjęci Aleksander, Krasński hr. Józef, Boniecki Adam, Przedzięcki hr. Konstanty, ks. Czetwertyński Włodzimierz, Przedzięcki hr. Gustaw, Winawer Dawid, Czarnecki Władysław, Jeżyński-Unger Graecjan. Nakoniec wybrano członków do Komitetu rewizji rachunków Towarzystwa za r. z., a mianowicie pp. Jana Świeszewskiego, Jakóba Orłowskiego, Aleksandra Karasowskiego, Feliksa Tomaszewskiego i Ludwika Spieśsa.

* W dniu 13 (25) kwietnia r. b. dopełnionem zostało poświęcenie lokalu w domu pod Nr. 6 przy ulicy Chmielnej na dole istniejącego, do którego przeniesiono prywatne schronienie paralityków nieuleczalnych, poprzednio przy ulicy Tamka mieszczące się. W lokalu obecnie na ten cel wynajętym, przedstawiającym o wiele więcej pod każdym względem dogodności dla kalek, pomieszczono dotąd 7 kobiet, oraz 2 mężczyzn paralizem dotkniętych; ogólna wszakże liczba podejmowanych kalek, przy względnie na obszerność teraźniejszego lokalu, będzie mogła być podwyższona do 15, w miarę jak dobroczynność publiczna i uczucie miłosierdzia ogółu, dostarczą zakładowi potrzebnych ku temu środków.

* W dniu 20 kwietnia (2 maja), o godzinie 11 1/2, wieczorem, w stronie rogatki Jerozolimskiej, dostrzeżono wielki ogień, w skutku czego, wszystkie części straży ogniowej wyruszyły, lecz po przekonaniu się, że pożar ma miejsce we wsi Rakowiec, w odległości 5 wiorst od rogatki, posłane zostały tamże dla udziału w gaszeniu ognia, tylko 2 bliższe części straży ogniowej, a mianowicie 2 i 3, z zapasowymi od pozostałych bezkami. Części te dla braku na miejscu wody, zaledwie zdołały uratować dom mieszkalny, rozebrawszy pałacy się już pomiędzy tymże domem i pozostałymi zabudowaniami spichrz. Pożar ten zniszczył prawie wszystkie zabudowania folwarczne wraz z znajdującym się w niektórych z nich bydłem, koźmi i innego rodzaju inwentarzem.

Z INNYCH GUBERNIJ
* Najwyższy przegląd wiosenny wojsk w Petersburgu. Dnia 18 (30) kwietnia, Najjaśniejszy Pan raczył odbyć przegląd wiosenny wojsk. Rozkaz co do odbycia tego przeglądu w dniu 18 (30) kwietnia, dany był w niedziele, 14 (26) kwietnia; sztab rozesał natychmiast polecenia, ażeby zgromadziły się wojska konsystujące w okolicach Petersburga; wojska te były już na miejscu 16 (28) kwietnia wieczorem. Wojska ustawione były na polu Marsowym w pięć linii: w dwóch pierwszych stała piechota gwardji; w trzeciej — piechota linjowa, bataljoni instrukcyjny piechoty i petersburska szkoła junkrów od piechoty; w czwartej linii—cala jazda, z wyjątkiem pułku zbiorowego kozaków lejbgwardji, który stał z obu stron pomnika Suworowa. Szwadrony rezerwowe brały także udział w przeglądzie i stały razem z swemi pułkami. Piątą linię tworzyły: szkoła Michalowska artylerji, dwie brygady artylerji pieszej gwardji i bateria piesza instrukcyjna. Cała artylerja konna stała na placu Inżynjerskim; brygady artylerji 24-a i 37-a ustawione były: pierwsza wzdłuż ulicy Inżynjerskiej, druga—pomiędzy gmachem szkoły berejterskiej a ujeżdżalnią zanku inżynjerskiego. Na godzinie 11 1/2 wszystkie wojska stały na wskazanych im miejscach: piechota gwardji i bataljoni instrukcyjny piechoty — w kolumnach plutonowych od prawego, inne zaś oddziały piechoty — w kolumnach dwuplunonowych od prawego. Jazda stała uszykowana w kolumnach pułkowych szwadronowych, artylerja zaś frontem rozwiniętym, z wyjątkiem 24-ej i 37-ej brygady artylerji, które uszykowały się na ulicach i stały przeto w kolumnach plutonowych, bateria za baterją.

O godzinie 11 1/4, Jego Cesarska Wysokość, wraz z swiimi sztabem i orszakami, stanął koło ujeżdżalni zanku inżynjerskiego, w oczekiwaniu na przybycie Najjaśniejszego Pana. Orszak Jego Cesarskiej Mości i przedstawiciele moarstw zagranicznych zajęli tuż miejsce. Punkt o godzinie 12-ej, Najjaśniejszy Pan przyjechał powozem. Dosiadłszy konia, Jego Cesarska Mość raczył przyjąć raport od dowodzącego całą paradą, Jego Cesarskiej Wysokości Głównodowodzącego, i następnie, w asystencji Jego Cesarskiej Wysokości i świetnego orszaku, raczył objechać małym galopem wszystkie linje. Dźwięki hymnu narodowego i głośnie „hura” nie umiły przez czas trwania objazdu. Po ukończeniu Najwyższego objazdu wojska, na komendę Jego Cesarskiej Wysokości Głównodowodzącego, zaczęły szycakować się do defilowania, przeczem brygada strzelców gwardji i kompanje strzeleckie pułków utworzyły osobną kolumnę. Po uszykowaniu się wojsk, rozpoczęło się deflowanie. Cała piechota linjowa szła bataljonami, w kolumnach dwuplunonowych, broń do woli, kolumna zaś strzelców bataljonami w kolumnach plutonowych—klusem. Za piechotą szła artylerja piesza—klusem, w kolumnach brygadnych, przeczem obsługa siedziała na działach. Jazda deflowała szwadronami, po większej części klusem, niektóre szwadrony jechały galopem, własny zaś Jego Cesarskiej Mości konwoj w owal. Artylerja konna szła baterjami—klusem. Wojska deflowały raz jeden tylko, poczem rozchodzili się w szyku na kwatery, w rozmaitych kierunkach miasta. Parada skończyła się o godzinie 1 1/4. Po ukończeniu przeglądu, Najjaśniejszy Pan, zgromadziwszy do-wódców oddziałów, raczył dziękować im i pożegnać się z nimi przed Swiim wyjazdem za granicę. W przeglądzie brało udział 41 1/2 bataljonów piechoty: 15 jenerałów, 69 sztabsoficerów, 632 oberoficerów, 1,790 muzykantów i 12,435 szeregowców; 41 1/2 szwadronów jazdy: 5 jenerałów, 34 sztabsoficerów, 238 oberoficerów, 633 podoficerów, 281 muzykantów, 3,184 szeregowców i 4,264 koni; 31 baterji artylerji przy 138 działach: 4 jenerałów, 32 sztabsoficerów, 86 oberoficerów, 356 kanonjerów, 190 muzykantów, 2,038 szeregowców i 1,814 koni. Razem było: 31 jenerałów, 1,110 sztabsoficerów, 23,673 niższych stopni i 6,078 koni frontowych. Piechota miała po 16 szeregów w plutonie. Tak mała liczba szeregów pochodziła ztąd, że w pułkach znajduje się obecnie wielu rekrutów, ci zaś, wraz z swiimi instruktorami, z Najwyższego rozkazu, nie mają brać udziału w przeglądach i paradach aż do czasu zgromadzenia się w obozie. Wojska były w formie nie galowej, jak to bywało zwykle, lecz w marszewej, w mundurach, z pozwijaniem szynelami przez ramie.

Pogoda była chłodna, lecz eicha i jasna.

* Dnia 13 kwietnia, w ruskiem Towarzystwie technicznem, pod przewodnictwem P. A. Kotzebueja, p. Lisienko miał odczyt w kwestji „rozwoju przemysłu sodowego w Rosji.” Przed rozpoczęciem odczytu, prezes przypomniał Towarzystwu, że kwestja rozwoju przemysłu sodowego w Rosji, z powodu swej doniosłości, zaprzęta oddawa uwagę Towarzystwa i została obecnie podniesiona znnowu przez prelegenta, z powodu odkrycia nowych pokładów soli kamiennej koło Bachmuta i Słwianska, które położone są niedaleko od kotliny doneckiej, obfitującej w węgiel kamienny; znajdują się one przeto

w warunkach pomyślnych dla rozwoju produkcji sody, zwłaszcza, jeżeli w pobliżu tej miejscowości znalezione zostaną pokłady siarczanu żelaza. Zdaniem prelegenta, dla dokładniejszego zbadania miejscowości w okolicach Bachmuta i Słwianska, niezbędne jest przedsięwzięcie poszukiwań z ramienia rządu, pod względem znajdujących się tam pokładów soli kamiennej, jak również dla odkrycia pokładów siarczanu żelaza; nadto, miejscowości te należałoby połączyć koleją żelazną z istniejącymi już drogami żelaznymi. Odczyt p. Lisienka odznaczał się bogactwem treści i jasnym wykładem, i doznał ze strony Towarzystwa bardzo dobrego przyjęcia. Następnie, na temże posiedzeniu miały miejsce, pod przewodnictwem M. A. Kulibina, rozprawy wywołane inną prelekcją, p. Fedosjewa, „o bogactwach mineralnych powiatu chersońskiego, o ich znaczeniu dla rozwoju przemysłu eo do węgla kamiennego doneckiego i budowy staków żelaznych, oraz o najdogodniejszym kierunku drogi żelaznej, dla ułatwienia komunikacji pomiędzy temi bogactwami a najbliższemi pokładami węgla kamiennego.”

Znane oddawna bogactwa mineralne, znajdujące się koło Krzywego Rogu, w powiecie chersońskim, zostały znnowu zbadane przez prelegenta. Zawierają one rudę żelazną w dobrym gatunku, nie ustępującą uральskiej, wyborną glinę ogniotrwałą, przewyższającą angielską, jak również szpat niezbędny do produkcji kupolowej. Bogactwa te dają nadzieję, że południe Rosji stanie się ogniskiem wielkiej doniosłości, i wymagają połączenia miejscowości, w których znajdują się one, za pomocą koleji żelaznej, z kotliną donecką, obfitującą w węgiel kamienny. Kolei tej, zdaniem p. Fedosjewa, należy nadać kierunek od Krzywego Rogu, przez Aleksandrowsk, na Nikitówkę, z powodu projektowanego przez niego założenia fabryki odlewów z żelaza i stali koło Aleksandrowska, nad Dnieprem, poniżej progów. Dla dokładnego zbadania bogactw mineralnych powiatu chersońskiego, p. Fedosjew proponuje Towarzystwu, ażeby uprosiło rząd o przedsięwzięcie w tej miejscowości poszukiwań we względzie wskazanym przez niego. Odczyt p. Fedosjewa wywołał w Towarzystwie rozprawy ożywione, które zakończyły się mową prezesa, Kierunek drogi żelaznej z Krzywego Rogu, dla połączenia z pokładami węgla kamiennego, wskazany został na Jekaterynosław, połączony już koleją z kotliną donecką węgla kamiennego. Dla wyudatnienia swych wykładów, pp. Lisienko i Fedosjew okazywali Towarzystwu bogate zbiory zbadanych przez nich mineralów. Proponuje ich, stosownie do trybu przyjętego w Towarzystwie, zostaną roztrząsane przez osobną komisję specjalną i przez radę Towarzystwa, poczem, wrazie uznania ich za pozytywne i zasługujące, na uwagę, będą one przedstawione rządowi.

* W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych złożoną została propozycja sztabsoficera Isnara eo do rozpowszechnienia w całem Cesarstwie sposobu wznoszenia budynków z kamienia z gliny ubitej, jako materiału, jednoczącego w sobie wszelkie warunki pożądane, albowiem nie płonie w ogniu, nie przepuszcza mrozu, jest suchy i trwały, trzyma ciepło, jest tani i bardzo łatwy do zrobienia. W memoriale w tym przedmiocie p. Isnar, oblicza straty, jakie pożary wyrządzają w Rosji w samych tylko budowlach, na 300,000,000 rs. na każde dziesięć lat, i na takąż eo najmniej sumę wydatki na drzewo dla wznoszenia na nowo budynków spalonych, powiada między innymi: „żo kosztu budowy podług proponowanego przez niego systemu, nie będą w żadnym razie większe jak koszta na wznoszenie budynków z drzewa, i jeżeli główny wydatek będzie zależał na nabyciu 5 przyrzędów (po 1,500 do 2,000 rs. za każdy), to taki wydatek jednorazowy, który wyniesie około 10,000 rs. i który posłuży do wypróbowania proponowanego przez niego sposobu, będzie nie prawie nieznaczącym w porównaniu z rezultatem spodziewanym dla ekonomji ludowej w razie rozpowszechnienia takiego sposobu budowania. Memorjał dokładny sztabsoficera Isnara, wraz z próbkami cegły z ubitej gliny, oraz 1) projektem osady wiejskiej bezpiecznej od ognia, z dwoma osobnemi planami, i 2) uwagami nad cegłą z ubitej gliny i nad budynkami z takiej, oddane były do opinji komitetu techniczno-budowlanego, który znalazł: a) że cegła z ubitej gliny, projektowana przez p. Isnara, jest wyznakiem nie nowym; znana ona jest na południu Rosji pod nazwą „lempacz”; sposób przyspabiania takiej włączony nawet został do nowych przepisów budowlanych z 1869 roku (w § 351), nadto zaś, kamien taki albo raczej cegła jest bardzo często używana w kraju turkietańskim. Cegła taka robi się bądż z samej gliny, bądż też z domieszka ziemi, na południu zaś Rosji, bliżej morza Czarnego, znajduje się materiał wiele do tego przydatny — „ziemia marglowo-łłowata,” i z tej właśnie ziemi zrobiona jest cegła przysłana przez p. Isnara. Dla większej spójności, przy robieniu takiej cegły dodają się do gliny materje włókniaste, sieczka, plewy, wyczossy liuiane i konopne i wrzos, w stosunku 0,2 części objętości gliny. b) Ze opinja eo do takich budowli, dana w 1858 roku przez komisję Towarzystwa gospodarstwa wiejskiego Rosji południowej i oparta na doświadczeniu długoletnim, jest rękomią ich trwałości, przeczem najważniejszemi ich zaletami są taniosc i bezpieczeństwo scian od ognia 1). c) Ze propozycja p. Isnara zasługuje ze wszzech miar na uwagę w widokach rozpowszechnienia używania cegły z ubitej gliny w Rosji południowej i w ogóle w klimacie suchym i ciepłym, do wznoszenia budowli mieszkalnych i innych niewielkiej wysokości

1) W opinji pomienionej powiedziano, że Cesarstwo Towarzystwo gospodarstwa wiejskiego Rosji południowej, po upływie 24—26 lat od czasu wzniesienia niektórych budowli z gliny ubitej podług pomysłu p. Isnara, ze względu na pożytek jaki budowle podobne przynoszą krajowi, zamianowało ze swego grona komisję dla przekonania się o ich trwałości; komisja pomieniona znalazła: 1) że wszystkie budynki, w tej liczbie domy mieszkalne, stajnie, wozownie i obory, zachowały się dotąd w całości; 2) że cegły, zwłaszcza z gliny ubitej, w murach wałce nieotylokowanych, są tak twarde, że wjbane w nie gwoździe dwaocalowe wchodzi z jak największą trudnością, przeczem większą część tych gwoździ zgina się; 3) że budynki mieszkalne, nawet takie, które mają parter znajdujący się do połowy niżej powierzchni ziemi, są całkiem suche i odznaczają się powietrzem lekkim, przyjemnym; 4) że tynk zrobiony bądż z gliny z domieszaniem piasku, bądż też z wapna, trzyma się wyborne na ścianach; 5) że ściany wewnętrzne w wozowniach zachowały się bez najmniejszego uszkodzenia, pomimo, iż były tylko pobitołone wapnem. Komisja na zasadzie dwudziestopięcioletniego istnienia budowli podług pomysłu p. Isnara, zaświadcza, że budowle te, jako domy mieszkalne, pod względem taniosci i trwałości są wyborne i mogą być wznoszone z wielką korzyścią i dogodnością wszędzie, nawet w miejscowościach mających obfitosc kamienia, i nadmiaru, ze p. Isnar wydoskonalił znacznie swą maszynę do ubijania ziemi, eo przyczynia się do przyspieszenia i uodoklądzenia roboty.

2) Ze cegła z ubitej gliny, projektowana przez p. Isnara, jest wyznakiem nie nowym; znana ona jest na południu Rosji pod nazwą „lempacz”; sposób przyspabiania takiej włączony nawet został do nowych przepisów budowlanych z 1869 roku (w § 351), nadto zaś, kamien taki albo raczej cegła jest bardzo często używana w kraju turkietańskim. Cegła taka robi się bądż z samej gliny, bądż też z domieszka ziemi, na południu zaś Rosji, bliżej morza Czarnego, znajduje się materiał wiele do tego przydatny — „ziemia marglowo-łłowata,” i z tej właśnie ziemi zrobiona jest cegła przysłana przez p. Isnara. Dla większej spójności, przy robieniu takiej cegły dodają się do gliny materje włókniaste, sieczka, plewy, wyczossy liuiane i konopne i wrzos, w stosunku 0,2 części objętości gliny. b) Ze opinja eo do takich budowli, dana w 1858 roku przez komisję Towarzystwa gospodarstwa wiejskiego Rosji południowej i oparta na doświadczeniu długoletnim, jest rękomią ich trwałości, przeczem najważniejszemi ich zaletami są taniosc i bezpieczeństwo scian od ognia 1). c) Ze propozycja p. Isnara zasługuje ze wszzech miar na uwagę w widokach rozpowszechnienia używania cegły z ubitej gliny w Rosji południowej i w ogóle w klimacie suchym i ciepłym, do wznoszenia budowli mieszkalnych i innych niewielkiej wysokości

o (około 2 sążni), lecz w takich miejscowościach, które obfitują w wspomnianą powyżej glinę marglowo-łłowatą, z nadmienieniem, że dla nadania moey takim budowlom, wypadają one do roga, w kształcie słupów, filary z cegły palonej lub kamienia; w klimacie zaś zimnym i wilgotnym, budowe z niewypalanej cegły sztucznej są w ogóle niestrawne, materiał ten bowiem wtęga w siebie wodę i mięknie, podczas silnych zaś mrozów rozpada się. d) Ze rozpowszechnienie takiego sposobu budowania w miejscowościach stosownych, może być osiągnięte z łatwością, jak proponuje p. Isnar, za pomocą przykładu, którego inicjatywa powinna być podjęta przez ziemstwa.

O zmianie obowiązującego porządku ustalenia praw do dóbr nieruchomości i wprowadzeniu systematu hipotecznego. (Dalszy ciąg *)

Prawa ustalenia się według art. 707, przez sporządzenie hipotecznych lub zarejestrowanych aktów, lecz ani w tym, ani w innych artykułach nie jest wyjaśnione, kiedy właściwie należy uważać ustalenie prawa za dokonane—czy przy podpisaniu przez strony, przy wniesieniu go do księgi, czy też przy wydaniu go umawiającemu się, lub przy oddaniu aktu przez osobę aljenującą lub ograniczającą swe prawo. Praktyka sądowa wyrobiła te zasady, że prawo nabywa się i ustala przez oddanie aktu nabywoy. Do takiego wyvodu praktyka sądowa zmuszona była dojść w obec tego, że według art. 824, 825 i 909 cz. I t. X, po podpisaniu aktu przez strony, po wniesieniu go do księgi, i w ogóle po ukończeniu obrzędów sporządzenia aktu, akt wydaje się osobie aljenującej lub ograniczającej swe prawo, a osoba może przed oddaniem aktu nabywoy prawa, oznajmić instytucji notarialnej, że akt nie doszedł do skutku; natenczas sam akt uznaje się za nieważny. Uznanie oddania aktu za chwilę rzeczywistego przejścia ustalenia prawa przedstawia te niedogodności, że czynność ta dopełnia się bez udziału instytucji notarialnych, czas jej dokonania niezmie się nie posiadacza i samo jej dokonanie wiadome jest tylko stronom umawiającym się, a niewiadome jest osobom postronnym, które z powodu swych stosunków prawnych do dóbr, mogą być interesowane w ściśle określaniu, kto okazuje się prawnym przedstawicielem prawa w tej lub owej chwili. Pod względem aktów prywatnych, w prawie także nie jest wyjaśnione, czy prawo ustala się przez podpisanie aktu, lub też oddanie takowego. Praktyka sądowa stosuje do aktów prywatnych te same zasady, jaka jest przyjęta względem aktów hipotecznych i zarejestrowanych. Wskazana wyżej niedogodność przywiązania ustalenia praw do chwili oddania aktu, jeszcze bardziej daje się uczuć w aktach prywatnych, ponieważ nawet samo sporządzenie aktu prywatnego nie objawia się i oprócz rzeczywistego jego sporządzenia niezmie się nie posiadać. Niemożność przywiązania ufnosci do oznaczonej w akcie prywatnym daty jego sporządzenia, wywołała przepis, że wystawiony w tych aktach dzień sporządzenia uznaje się za wiarygodny tylko dla tych osób, które uczestniczyły same w akcie oraz dla ich spadkobierców i dziedziców (Ust. Post. Cyw. art. 477). Tymczasem osoby trzecie, jak już nadmieniono, bywają interesowane w ściśle określaniu chwili ustalenia praw.

W liczbie sposobów ustalenia praw, art. 707 Zb. Pr. Cyw. stawia wprowadzenie w posiadanie, które daje się stosować tylko do przechodzenia prawa własności do dóbr nieruchomości. Według Zbioru wydania 1857 roku, wprowadzenie w posiadanie nie było obowiązkowe dla wszystkich przechodzeń prawa własności. Dopełnienie wprowadzenia w posiadanie było pozostawione do uznania nabywoy dóbr. Prawo własności uznawane było za nabyte i ustalone na moey sporządzenia aktu o ustąpieniu tego prawa, niezależnie od wprowadzenia w posiadanie. Dla tego wprowadzenie w posiadanie zamienilo się na formalność, która bardzo rzadko była zachowywana. W 1866 roku wprowadzenie w posiadanie nadane zostało znaczenie obrzędowi obowiązkowemu, z którym łączą się pojęcie o ustaleniu prawa. Art. 1432 Ust. Post. Cyw. stanowi, że dzień wprowadzenia w posiadanie uznaje się za początek rzeczywistego oddania i ustalenia prawa do dóbr. W obec tego przepisu należy uważać, że ustalenie prawa własności do dóbr nieruchomości obecnie odbywa się wyłącznie za pomocą wprowadzenia w posiadanie. Nadające takie znaczenie wprowadzeniu w posiadanie, prawo z 1866 r. nie zgadzało się z przytoczonym nowym przepisem postanowien o sporządzaniu aktów w przedmiocie ustąpienia prawa własności i o porządku dokonywania wprowadzenia w posiadanie. Obrzęd sporządzenia aktu, jak i poprzednio, kończy się w instytucjach notarialnych wpisaniem do księgi, wydaniem aktu osobie aljenującej dobra i ogłoszeniem o sporządzeniu aktu; następnie osoba ta oddaje akt nabywoy dóbr; wprowadzenie w posiadanie dokonywa się nie notarialnie, lecz przez sądowe instytucje, przyczem na jednostronną prośbę nabywoy, bez żadnego udziału ze strony tego, kto aljenował dobra; czas podania tej prośby nie jest ograniczony przez żaden termin. W taki sposób, pomimo tego, że pierwotny właściciel spełnił wszystkie czynności ciężące na nim dla aljenowania dóbr, przejścia dóbr na własność nabywoy nie uznaje się jeszcze za rzeczywiste dokonane, dopóki nabywoa nie aźna za właściwy wyjednać wprowadzenia w posiadanie, a sprzedający pozbawiony jest możności skłonić do tego nabywoę i przyspieszyć wprowadzenie w posiadanie. Prawo własności do dóbr, pozostaje nie przywiązane do imienia nowo-nabywoy do czasu wprowadzenia w posiadanie, pomimo tego, że sporządzenie aktu o ustąpieniu prawa własności już wpisane jest do księgi instytucji notarialnej i objawiane do wiadomości powszechnej przez ogłoszenie o akcie. Jeżeli przed wprowadzeniem w posiadanie ustalenie prawa jeszcze nie zostało dokonane, jeżeli władza sądowa może odmówić ustalenia prawa zapomocą wprowadzenia w posiadanie i dobra będą uznawane za należące do dawnego właściciela, to stosunki prawne sprzedającego i nabywoy pozostaną nieokreślone przez cały przeciąg czasu od sporządzenia aktu do wprowadzenia w posiadanie. Nieokreśloność praw do dóbr w tym przeciągu czasu oddziaływa i na osoby trzecie, dla których niema prawnego przedstawiciela prawa własności do dóbr, ponieważ poprzedni właściciel dokonał już wszystko ciężące od niego dla alienowania dóbr, według ksiąg dobra należą do nowego właściciela, a tymczasem przejście prawa własności jeszcze nie jest ustalone, a nawet może być odmówione ustalenie. Niedogodności takiej nieokreśloności powiększają się jeszcze przez to, że takowa trwa nie mało czasu. Wprowadzenie w posiadanie upoważniane jest przez sąd okręgowy, dokonywane zaś przez komornika sądowego lub sędzię pokoju, zaznaczone jest w rejestrze i ogłaszane przez starszego notariusza. W skutku tego na obdycie czynności w przedmiocie wprowadzenia w posiadanie potrzeba zwykle kilka tygodni, a zatem w ciągu kilku tygodni nikt nie może

*) Patrz Nr. 84 Dzień. Warsz.

rozporządzać dobrami: poprzedni właściciel dla tego, że już wydał drugiemu akt o odstąpieniu praw do dóbr, i takowe zapisane są w księgach już na imię innej osoby, a nabywca dla tego, że mu jeszcze nie ustulono prawa do dóbr.

W ogóle należy nadmienić, że przy przechodzeniu praw do dóbr na mocy aktów w wypadkach, kiedy akt powinien być sporządzony hypotecznie, ustalenie praw położone jest w wielką stratę czasu i wymaga wielu starań ze strony umawiających się. Każdy akt hypoteczny musi przejść kilka instancji. Pierwotnie akt sporządza się u notariusza. Czynności notariusza sprawdza starszy notariusz, zatwierdzający akt po przeświadczeniu się o prawach do dóbr tej osoby, w imieniu której sporządzony jest akt. Jeżeli akt ma za przedmiot przejście prawa własności, to akt składa się dla wprowadzenia w posiadanie do sądu, który sprawdza czynności starszego notariusza; samo zaś wprowadzenie w posiadanie dokonywa komornik sądowy lub sędzia pokoju. Na wszystkie te przejścia aktu od jednego urzędnika do drugiego, z jednej władzy do drugiej, upływa wiele czasu. Obrzęd sporządzenia aktu opóźnia się wielokrotnie przepisywaniem całej osnowy aktu. Każdy akt hypoteczny przepisuje się pięć razy: najprzód pisze się projekt aktu, potem akt wpisuje się do aktowej księgi notariusza, z niej wydaje się wypis, składany starszemu notariuszowi; wypis ten przepisuje się do hypotecznej księgi archiwum notariuszowego i na koniec wydaje się wypis z księgi hypotecznej. Skupienie zatwierdzania wszystkich aktów w archiwach notariuszych, otwartych tylko przy samych sądach okręgowych, i obowiązkowe wprowadzenie w posiadanie na mocy decyzji sądu okręgowego, stanowią największe trudności dla sporządzania aktów na osobną własność ziemską. Żeby sprzedać kilka dziesiątyn gruntów lub zastawić mało wartości, trzeba jechać do miasta gdzie znajduje się sąd okręgowy—miasta często bardzo odległego od miejsca znajdowania się sprzedawanego lub zastawianego majątku i przy wskazaniu zawikłaniu porządku ustalenia prawa własności, trzeba przebyć w tem mieście dość długo. Uniknąć tej podróży można tylko za pomocą najęcia pełnomocnika, a wiadomo jak trudno znaleźć w większej części miast pełnomocnika, sumienności i umiejętności któregoż można zaufać. Rozchody na podróże lub najęcie pełnomocnika są tak znaczne stosunkowo do sumy, na jaką sporządza się większość aktów, że wielu musi albo wyrzec się kupna i sprzedaży lub zastawu, albo dokonać kupna i sprzedaży lub zastaw bez ustalenia praw drogą ustanowioną. Wskazane trudności w ustaleniu praw ukazały się dopiero po wprowadzeniu w wykonanie ustawy materialnej z 1866 r. Przedtem akt sporządzał się w jednej instancji—w hypotecznej kancelarii władzy sądowej i wprowadzenie w posiadanie nie było obowiązkowe; drobne akta dozwolone było sporządzać w władzach rządowych każdego miasta powiatowego, tak że podróże do miasta gubernialnego była potrzebna dla sporządzenia aktu tylko na znaczną sumę. O ile ustawa notarialna utrudziła sporządzanie aktów, okazuje się z tego, że wszędzie, po wprowadzeniu w wykonanie tej ustawy, zmniejszyła się liczba aktów hypotecznych. (D. c. n.)

otoczenie się ze wstecz stron, gdyby nie skorzystały dość wcześniej z dróg, które im pozostawały wolne od północy i od wschodu. Zdumiewającym jest wszakże fakt, iż karliści nieprobowali nawet bronić przejścia marszałkowi Concha, gdyż szybkość z jaką dowódca trzeciego korpusu armji republikańskiej wykonał swój marsz, zdaje się wyłączać samo nawet przypuszczenie poważnego oporu ze strony generałów pretendenta. Czyliby ci zawiedli się na sile swoich stanowisk i na odwadze swoich żołnierzy, a zarazem ocenili zbyt lekko siły i zdolność wojskową swoich przeciwników? Czyliby też tylko przyczynie należało przypisywać ich szybki odwrót, wykonany natychmiast prawie po oświadczeniu, iż bronie się będą do ostatniego? Lub czyli nie nastąpiły w ostatnim już momencie, dobrowolne osłabienia i zdrady obmyślane z góry—jako logiczne następstwa owych układów rozpoczętych przez marszałka Serrano, o których tyle mówiono przed dwoma lub trzema tygodniami? Niebawem zapewne nastąpią wyjaśnienia co do okoliczności wojskowych i innych, jakie towarzyszyły tej ostatniej fazie oblężenia Bilbao, a które spowodowały wyswobodzenie tego miasta w chwili, gdy już poddanie się onego zdawało się nieuniknionem prawie. Zwycięstwo odniesione przez pp. Serrano i Concha polityka tem więcej rozgłosu, a jego następstwa polityczne, tem znaczniejsze będą. Co do samej natury tych następstw, nie podobna oznaczyć ich na pewno w tej chwili. Widać jednakże margrabiemu Duero należy się główny udział w tem powodzeniu i można stawić sobie pytanie, czy chwala jakąż ztąd osiągnie nie przymi o cokolwiek gwiazdy ks. de la Torre. Ponieważ zaś marszałek Concha jest alfonsistą, przeto pewnym jest prawie, że nie będzie on usposobiony obrócić na korzyść rzeczywolnej klęski zadanej karlistom. Co do tych ostatnich, jeżeli zdołali, przez szybki odwrót, uniknąć bezwarunkowej klęski, to niemniej przecież sprawa ich została dziś, pod materialnym i pod moralnym względem, bardziej skompromitowaną niż kiedykolwiek od dawnego czasu. Jest to już jakby początek końca powstania legitymistów hiszpańskich.

Telegramy z gazet zagranicznych.

* Berlin, 1 maja. Ambasador hrabia Arnim, przyjechał tu wczoraj. Gazeta Post pisze, że hr. Arnim wycofa się na teraz do życia prywatnego.

* Madryt, 2 maja. Wiadomości urzędowe potwierdzają, że karliści cofają się na wszystkich liniach.

* Lizbona, 1 maja. Według wiadomości z Brazylii, uwieziony biskup z Olinda odmawia dotąd cofnięcia interdyktu przeciw bractwom duchownym w Pernambuco, które przyjmują do swego grona wolnych malarzy. Nurejusz papieżki nie ogłosił dotąd listu Antoniego, donoszącego o zniesieniu interdyktu na skutek umowy pomiędzy papieżem i rządem brazylijskim. Biskup z Para popiera postawę biskupa z Olinda i czyni się dalsze zachowanie się zależnym od instrukcji, które zasiągnie z Rzymu.

* Konstantynopol, 1 maja. Sultán ozdobił wczoraj własnoręcznie księżną Milana serbskiego oznakami orderu Osmanje z brylantami.

* W Norymberdze, w wielkiej sali ratuszowej, ma być urządzona wystawa wszystkich utworów Kauba-cha, ułożonych porządkiem chronologicznym. Utworzył się już w tym celu osobny komitet z artystów i znawców sztuki.

* W miejsce Matejki, który nie przyjął ofiarowanej mu w Pradze czeskiej posady dyrektora akademii sztuk pięknych, powołany został z Antwerpii Jan Swerts. Zapewne więc szkoła holenderska wpłynie na kierunek malarstwa czeskiego.

„Pall. Mall. Gazette” pisze: „Podczas lata bieżącego po ładzie stałym Europę przeciągnie nader interesująca kawkadka. Powiadają, że 10-go maja, z Stanów Zjednoczonych wyjedzie, z dwoma byłymi żołnierzami, francuzkim i niemieckim, sierżant Bets, który zabawiwszy w Londynie, uda się do Calais. W Londynie, podług poprzednio zawartej umowy, ma on znaleźć po jednym dymisjonowanym żołnierzu wszytskich innych państw europejskich, a wszyscy wezmą udział w wielkim marszu międzynarodowym XIX wieku, przyczem każdy żołnierz będzie niósł sztandar swego kraju. Procesja ta ruszy z Calais do St.-Petersburga, przechodząc przez wszystkie stolice Europy. Teozą się układy, aby skłonić któregośkolwiek z autonomistów irlandzkich, aby wziął udział w procesji pod sztandarem „Zielonego Erinu.” W liście sztandarowy będzie także biały sztandar jedwabny z napisem: „Pokoju na ziemi!” Będzie go niósł murzyn, jeśli tylko potrafią się zaopatrzyć w przedstawiciela czarnoskórnego plemienia. Pochód to będzie bardzo efektywny i zwróci na siebie uwagę świata wykształconego; lecz dla tego aby „wielki marsz międzynarodowy XIX wieku” miał należyte powodzenie, sierżant Bets i jego towarzysze powinni oddać wizytę barbarzyńcom krwi chciwym. Dla czegożby nie mieli udać się na zachodni brzeg Afryki i nie jechać wprost do Kumassi, a ztąd dopiero do Europy, zabrawszy z sobą króla Koffi, którego muzeum kensingtonskie da na ten raz, dla porównania, zabrany mu parasol.”

* Obraz spustoszeń, jakie ostatnie przesilenie giełdowe w instytucjach austriackich sprawiło, zestawil dziennik Trésor w lizbach. Jestto jednakże tylko cząstka tego balastu z niemających dziś żadnej ceny papierów, których giełda bądź przez likwidację, bądź przez zlanie się położone z redukcjami kapitałów, pozbyć się musi, jeżeli jej kursa na pewne ustalić się mają. W Austrii upadło 8 banków na 15,200,000 guldenów,

dwa Tow. ubezpieczeń na 3,800,000 guld., jedna kolej żelazna na 600,000 guld., i 7 przedsiębiorstw przemysłowych na 30,000 guld. kapitału. Do likwidacji przystąpiło 40 banków z kapitałem 139,400,000 guld., 6 towarzystw ubezpieczeń z 5,200,000 guld., 18 tow. budowlan. z 61,400,000 guld., i 34 towarz. przemysłowych z 64,900,000 guld. kapitału. W Węgrzech upadło 10 banków z 33,000,000 guld., 2 Tow. przemysłowe z 800,000 guld. kapitału. Do likwidacji przystąpiło 13 banków z 11,300,000 guld., 2 Tow. ubezpieczeń z 800,000 guld., jeden zakład transportowy z 4,800,000 guld., jedno Tow. budowlane z 200,000 guld. i 40 Tow. przemysłowych z 25,300,000 guld. kapitału akcyjnego. Oprócz tego, chwycie się bardzo wiele zakładów różnego rodzaju, które tylko nadzieja zlania się z innymi wstrzymuje od likwidacji. W ogóle upadło 30 banków i Tow. z kapitałem 83,400,000 guld. Do likwidacji przystąpiło 156 banków i towarzystw z kapitałem 294,900,000 guldenów, czyli wszystkie wiadome bankrucstwa wynoszą razem guldenów 378,300,000.

* Wiedeńscy Eskimosi. W Bernie morawskim produkowała się w ostatnich dniach rodzina jakoby z Laplandji pochodząca, która już przedtem jako taka z powodzeniem pokazywała się za pieniądze w Wiedniu, Marburgu, Hradcu i t. p. Ludzie ci „podbiegunowi” pokłócili się o coś z przedsiębiorcami, którzy ich obwołali, i dopiero wyszła na jaw, że nie są wcale eskimosami, ale po prostu sobie wiedeńskimi Strizzi, którzy dla wyłudzenia grosza od łatwowiernych, pomalowali się na Eskimosów i odpowiednio się ukostiumowali.

* Nowy sposób leczenia suchot. — Na posiedzeniu paryskiej akademii medycznej, 12 marca, odczytane były następnie interesujące doniesienia. Dwie doktorzy z wyspy Syra, pp. Calloni i Paraszewas, odbywali próby leczenia suchot siarczanem sody. Rezultaty swych spostrzeżeń przedstawili ateistickiemu towarzystwu lekarskiemu: „Robiliśmy próby, piszą, na trzydziestu chorych u których choroba ciągnęła się już od 4 do 9 miesięcy. U dziewiętnastu z nich suchoty doszły do najwyższego stopnia: ruch oddechowy koncentrował się w częściach średniej i górnej oraz na obu powierzchniach lewego płuca. U dziesięciu innych suchoty były w niższym stopniu: auskultacja wykazała uszkodzenie w przedniej części jednego tylko płuca, z wyjątkiem czterech, u których obie powierzchnie płuc, górna i średnia, były porażone z obu stron. Wreszcie u pozostałych trzech osób rozwój choroby był najstraszniejszy, tym bardziej że u jednej z nich na tylnej powierzchni wątroby były wielkie tuberkuly. Wszyscy ci chorzy leczyli się siarczanem sody, roztrwononym w wodzie, z dodaniem syropu aromatycznego. Po ośmiu, a nie później jak po piętnastu dniach, kaszel i zaflegnienie znacznie się zmniejszyły, symptomata dreszczów i gorączki dawały się uszuwać rzadziej, oddychanie stawało się swobodniejsze i apetyt zaczął wracać. Zdrowie polepszało się w miarę tego, w jakim stopniu był rozwój choroby. Jedni chorzy zostali wyleczeni w dwa miesiące, drudzy u których obie wątroby były dotknięte, czuli ulgę w końcu trzeciego tygodnia a po trzech miesiącach albo już wyzdrowieli albo wracają do zdrowia. Nareszcie z trzech chorych trzeciego rzędu, zdrowie dwóch znacznie się polepszyło. W każdym razie, po przejściu piętnastu dni, leczenie trzeba wstrzymać na cztery lub pięć, a potem zacząć je znów. Oto rezultaty które osiągnęliśmy, i postanowiliśmy zwrócić na nie uwagę akademii, w celu wywołania sądu uczonych.” Wskazują nam jeszcze sposób leczenia suchot rośliną afrykańską le Silijum, znaną w Tunisi i Algierji, lecz w tym przedmiocie zbywa nam na dość dokładnych badaniach.”

Redaktor, Mikołaj Berg.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

* Publikacja nasza staje się coraz więcej wymagającą pod względem widoków. Już minęły te czasy, gdy na pierwszą lepszą reklamę, lub wprost na wiarę afisza przylepionego na rogu ulicy, plynęły tłumy na oglądanie pcheł uczonych, obrzymów lub karłów, tłuszciochów lub udanych indjan, wreszcie polycacy szpad i liroskoków. Dziś, żeby sztukmistrz zdołał osiągnąć na swe widowisko licznych spektatorów, potrzeba rzeczywistych talentów i niezaprzeczonego artyzmu. Dowodem czego jest właśnie swojski nasz magik pan A. Kahne, który w przeciągu niespełna dwóch tygodni dał cztery widowiska magicznego w teatryku Tow. Dotroczności z niepospolitem powodzeniem, dwa ostatnie były literalnie przepięknie widzami. Co prawda, zasłużył też w zupełności na podobne sukcesy. Łączy bowiem talenta prestydygitorskie i eskamotorskie z efektami dostarczanymi przez magnetyzm, elektryczność i t. p.; w ogólności zasada swe produkcje nie na maszynach, tajemnice które przestaly już być dzisiaj dla każdego, sekretem—lecz na zręczności i umieniu zastosowania trafnie jej dziwów w wywoływaniu uludy na cuda zakrawające. W ogólności zaś p. Kahne nie tylko sprostał najnakomitszym dzisiejszym magikom zagranicznym, ale w wielu razach nawet ich przewyżnił. Wiele z produkcji są jego własnego wynalazku, wiele obcych znakomicie ulepszył. Wolnym zaś będzie szarlatanizm słów i gestów i poprzestając tylko na dowiecipnej dykcji jaką zaprawia swe objaśnienia, tem większe budzi zaufanie i efektem nadaje tym sposobem tem większą potęgę. Słyszeliśmy, że są usiłowania mające na celu sklonienia p. Kahne nie tylko do dania jeszcze kilku widowisk, ale nawet do zatrzymania go na letni sezon w Warszawie. Cieszy to nas, że swojskie talenta doznają zasłużonego uznania i zapobiegają tym sposobem wylawianiu od nas pieniędzy przez cudzoziemców, i nie wątpimy, że i dalsze powodzenie naszego tego sztukmistrza nie minie, jeżeli zgodzi się na czynione mu propozycje.

Warszawa dnia 23 kwietnia (5 maja).

Widowiska.

WIELKI TEATR. — Dziś, we wtorek, opera w 4-oh aktach

Halka. — Początek o godzinie 7 i pół. — Jutro, w środę, komedia Poskromienie złośnicy (po cenach teatru Rozmaitości). — Wczoraj, było osób 425.

TEATR ROZMAITOŚCI. — Dziś, we wtorek, komedia w 4-oh aktach Pozytywli. — Początek o godzinie 7 i pół.

W SALACH REDUTOWYCH. — W niedzielę, dnia 28 kwietnia (10 maja) r. b. o godzinie 1-iej z południa, danym będzie Poranek muzykarno-deklamacyjny Jana Chęcińskiego, w którym przyjmą udział: panie: Dowiakowska, Juniewicz, Paulina Jorge, panna Romana Popiel, pp. Cieślowski, Koziardzki, Wasilewski, Grüdiger, Pistor, Chęciński, chóór opery i orkiestra pod kierunkiem dyrektora Lewandowskiego. — Program poranku ułożony przez dyrektora opery A. Münchheimera, ogłoszony będzie afiszami.—Cena miejsc: krzesło w pierwszych 6-ciu rzędach rs. 2 i kop. 5 na ubogich; krzesło w następnych rzędach rs. 1 k. 50 i kop. 5 na ubogich; wejście do sali rs. 1; wejście na galerię kop. 50.—Biletów nabyć można codziennie od godziny 3-iej do 5-iej, w mieszkaniu pani Heleny Modrzejewskiej, przy ulicy Granicznej Nr. 14 (nowy), gdzie instytut wód mineralnych; przez tego w księgarniach pp. Gebethnera i Wolffa, Semewalda i Hosioka, a w niedzielę w kasie Teatru Rozmaitości.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu warszawskiego). — Otwarty w niedzielę bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZTUK PIĘKNYCH. — Otwarta codziennie, od godziny 11-iej rano do godziny 5-iej po południu, w gmachu obok kościoła św. Anny. — Wejście od osoby w dniu powszednim kop. 15; — w niedzielę i święta kop. 5.

TIVOLI. — Dziś i codziennie, Koncert słynnych śpiewaków z Pesztu, p. Mutzbauer z córką swą panną Różą oraz panną A. Kossari i p. Lebourd, z muzyką P. Stankiewicza. — Początek o godzinie 8-iej wieczorem. — Cena wejścia kop. 45.

Przyjmowanie chorych.

Profesorowie Warszawskiego Uniwersytetu, w prowadzonych przez siebie klinikach, udzielają chorym przychodzącym pomocy lekarskiej bezpłatnie, w następujące dni i godziny:

Table listing medical consultations by various professors at different hospitals. Columns include hospital name, days/times, and professor names.

SZPITAL DZIECIĄTKA JEZUS.

Bezpłatna porada lekarska dla przychodzących chorych. Wejście przez drzwi główne od Wareckiego placu. Choroby zewnętrzne w ogóle. Dr Orłowski codziennie od 10 do 11 godziny rano. Choroby organów moczopłciowych: We wtorki, czwartki i soboty od 11 do 11 1/2 godziny przed południem. Choroby wewnętrzne. Dr Pogorzelski codziennie od 9 do 10 godziny rano.

* W dniu 22 (4) bież. mies. i roku, chorych w 8-miu cywilnych szpitalach: przybyło 50, wyzdrowiało 61, umarło 11, pozostało 1665 (mężczyzn 803, kobiet 836), z nich w szpitalu starozakonnym: mężczyzn 151, kobiet 172.

Przyjechali: — Rzec. radaea stanu Kreisler i figel-adjutant pulkow. Buturlin, z St. Petersburga. Wyjechali: — Jenerał-major Macnieu, do St. Petersburga; rzec. radaea stanu Kiedkin, i mistrz Dworu Zerebono, do Moskwy; szambelan Dworu hrabia Potocki, i kamerjunker Dworu hr. Brubieński, za granicę.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

Table showing stock market prices for various locations like Berlin, Gdansk, Hamburg, London, Paris, and Wiednia. Columns include location, unit, and price.

1) Wartość kuponu bieżącego od Listów Zastawnych rs. 1 k. 47 1/2. 2) Wartość kuponu od Listów Zastawnych nowych rs. 1 k. 84 1/2. 3) Wartość kuponu Listu Zastawnego m. Warszawy rs. — k. 47 1/2. 4) Wartość kuponu Listu Zastawnego m. Łodzi rs. — k. 61 1/2. 5) Wartość kuponu od Listów Likwidacyjnych rs. 1 k. 71 1/2.

